

UGDYMO KARJERAI BENDROJI PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ugdymo karjerai bendroji programa (toliau – Programa) nustato ugdymo karjerai tikslus, uždavinius ir sritis, mokinių pasiekimus – karjeros kompetencijų raidą ir struktūrą, karjeros kompetencijų ugdymo gaires, mokinių pasiekimų vertinimą mokyklose, vykdančiose bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programas (toliau – mokyklos).

2. Programos paskirtis – užtikrinti veiksmingą kompetencijų, reikalingų sąmoningai ir sėkmingai kurti ir valdyti savo karjerą, ugdymą ir gerbiant mokinio polinkius, vertybes ir gebėjimus padėti jam pažinti, kurti ir realizuoti save.

3. Visuma žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų apie save, mokymosi, saviraiškos ir darbo galimybes, karjeros sprendimų priėmimą, karjeros planavimą, derinimą su kitomis gyvenimo sritimis ir realizavimą (toliau – karjeros kompetencijos) yra bendrosios asmeninės kompetencijos dalis, glaudžiai susijusi su kitomis bendrosiomis ir dalykinėmis kompetencijomis.

4. Programa parengta atsižvelgus į mokinių poreikius, jų amžiaus tarpsnių ypatumus. Ji skirta mokiniams, besimokantiems pagal pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo ir profesinio mokymo programas, yra neatsiejama ir integrali Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433 (Žin., 2008, Nr. [99-3848](#)), Vidurinio ugdymo bendrųjų programų, patvirtintų Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-269 (Žin., 2011, Nr. [26-1283](#)), ir profesinio mokymo dalis.

5. Programa įgyvendina Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. V-1090/A1-314 (Žin., 2012, Nr. 82-4284), nuostatas.

6. Programos įgyvendinimas grindžiamas mokyklos bendruomenės sutelktiniu darbu: bendradarbiavimu tarp įvairių ugdymo sričių mokytojų, profesijos mokytojų, karjeros ir kitų specialistų, bendromis mokyklos ir šeimos, mokyklos ir įvairių karjeros paslaugas teikiančių institucijų pastangomis.

7. Programoje remiamasi karjeros samprata, nustatyta Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos apraše: karjera – visą gyvenimą trunkanti asmeniui ir visuomenei reikšmingų asmens mokymosi, saviraiškos ir darbo patirčių visuma.

8. Karjeros kūrimas ir valdymas yra nuolatinė, visą gyvenimą trunkanti kiekvienam asmeniui reikšminga veikla, kuriai atlikti reikalingos tinkamos karjeros kompetencijos. Karjeros kompetencijos vaidina esminį vaidmenį sprendžiant šiuos kiekvienam asmeniui svarbius iššūkius:

8.1. realizuoti save – pažinti save, atrasti ir sėkmingai vykdyti veiklas, kurios geriausiai atitinka asmens vertybes, polinkius, gebėjimus, sukuria geriausias galimybes tobulėti ir kartu yra prasmingos visuomenės požiūriu;

8.2. prisitaikyti prie ekonominių, socialinių ir kitų pasaulio pokyčių, taip pat aktyviai kurti naujas galimybes (keisti pasaulį);

8.3. sukurti ir išlaikyti aukštą motyvaciją nuolatos visą gyvenimą mokytis, sąmoningai ir atsakingai veikti.

9. Mokinių ugdymas karjerai sukuria sąlygas ugdyti karjeros kompetencijas. Šis kompetencijų ugdymo procesas nesibaigia mokykloje, bet tęsiamas asmeniui perėjus į kitą mokymosi ar darbo aplinką.

II. UGDYMO KARJERAI TIKSLAS, UŽDAVINIAI IR SRITYS

10. **Ugdymo karjerai tikslas** – veiksmingai ugdyti ir sudaryti sąlygas visiems mokiniams ugdytis karjeros kompetencijas, palaikyti mokinius jiems pažįstant, kuriant ir realizuojant save.

11. **Ugdymo karjerai uždaviniai** yra sudaryti sąlygas ir pasiekti, kad kiekvienas mokinys:

11.1. **Savęs pažinimo** srityje įgytų kompetencijų:

11.1.1. pažinti ir priimti save – savo asmenybės ypatumus, asmenybę kaip visumą ir jų sąsajas su karjera;

11.1.2. pažinti socialinę aplinką, socialinius vaidmenis ir jų poveikį asmeninei karjerai;

11.2. **Karjeros galimybių pažinimo** srityje įgytų kompetencijų:

11.2.1. rasti ir veiksmingai naudoti karjeros informaciją;

11.2.2. pažinti mokymosi visą gyvenimą galimybes;

11.2.3. pažinti darbo pasaulio galimybes, įvairovę ir kaitą;

11.3. **Karjeros planavimo** srityje įgytų kompetencijų:

11.3.1. kelti gyvenimo ir karjeros tikslus;

11.3.2. gyvenimo ir karjeros tikslų planavimui ir realizavimui pasitelkti asmeninės vizijos ir/ar karjeros plano instrumentus;

11.3.3. priimti karjeros sprendimus;

11.4. **Karjeros įgyvendinimo** srityje įgytų kompetencijų:

11.4.1. plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas;

11.4.2. sėkmingai pereiti į naują karjeros aplinką ir įsitvirtinti joje;

11.4.3. tikslingai ieškoti praktikos, darbo arba kurti savo verslą.

12. **Sėkmingam asmens karjeros kūrimui ir valdymui būdinga:**

12.1. savirealizacija, prasmės pojūtis, pasitenkinimas savo gyvenimu, mokymusi/studijomis, sąmoningai pasirinkta profesine veikla, darbu;

12.2. motyvacija mokytis visą gyvenimą ir teigiama nuostata ateities, asmeninės karjeros kūrimo ir valdymo atžvilgiu;

12.3. pozityvi asmenybės kaita, branda, žmogui tampant visaverčiu, naudingą, drąsiu, sąmoningu savo ir kitų gyvenimo dalyviu;

12.4. produktyvumas ir uždarbis, reikalingas užtikrinti oriam savo ir artimųjų gyvenimui;

12.5. sklandūs perėjimai iš vienos mokymosi aplinkos į kitą, iš mokymosi aplinkos į darbo rinką, iš darbo rinkos į mokymosi aplinką, kurie sudaro palankias sąlygas mokytis visą gyvenimą, įsidarbinti ir rasti savo vietą nuolatos besikeičiančioje darbo rinkoje, realizuoti save;

12.6. socialinė integracija bendruomenėje, visuomenėje, reikalingumo kitiems pojūtis.

III. MOKINIŲ PASIEKIMAI – KARJEROS KOMPETENCIJŲ RAIDA IR STRUKTŪRA

13. Ugdytinios mokinių karjeros kompetencijos (pasiekimai) aprašomos Programos 1 priede, suskirstant jas į IV lygius:

13.1. pradinio ugdymo programos (1–4 klasių) mokiniams (I lygis);

13.2. pagrindinio ugdymo programos pirmosios dalies (5–8 klasių) mokiniams (II lygis);

13.3. pagrindinio ugdymo programos antrosios dalies (9–10 (I–II gimnazijos) klasių) ir profesinio mokymo programų, skirtų neturintiems pagrindinio išsilavinimo, mokiniams (III lygis);

13.4. vidurinio ugdymo programų (11–12 (III–IV gimnazijų) klasių) mokiniams, profesinio mokymo programų, skirtų turintiems pagrindinį išsilavinimą ir siekiantiems įgyti tik kvalifikaciją, profesinio mokymo programų, skirtų asmenims, siekiantiems kartu su kvalifikacija

įgyti ir vidurinį išsilavinimą, profesinio mokymo programų, skirtų asmenims, kurie jau turi vidurinį išsilavinimą, mokiniams (IV lygis).

14. Aukščiausias aprašytas kompetencijų lygis (IV) apima visus žemesnius ir yra pilnas galutinis ugdymo karjerai mokykloje tikslas bei rezultatas.

15. Programos 1 priede atitinkamu lygiu aprašyti tokie pasiekimai, kokie turėtų būti pasiekti ketvirtoje, aštuntoje, dešimtoje, dvyliktoje klasėje ar atitinkamame kurse/etape mokantis pagal profesinio mokymo programas.

16. Karjeros kompetencijos ir jų dalys – žinios ir supratimas, gebėjimai ir nuostatos atitinkamai plečiasi ir/arba gilėja pereinant iš vieno lygio į kitą didėjimo tvarka, nuo siauresnių ir paprastesnių iki sudėtingesnių ir susiliejusių elementų.

17. Kiekviena karjeros kompetencijų – žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų – dalis yra sunumeruota, ir jos augimą galima matyti, vadovaujantis šia numeracija, nagrinėjant aprašytas kompetencijas horizontaliai ir vertikalčiai:

17.1. pirmasis skaitmuo žymi karjeros kompetencijų srities numerį (1 – savęs pažinimo, 2 – karjeros galimybių pažinimo, 3 – karjeros planavimo, 4 – karjeros įgyvendinimo);

17.2. antrasis skaitmuo žymi kompetencijos numerį toje srityje (pvz., 1.1. – pirmoji savęs pažinimo srities kompetencija);

17.3. trečiasis skaitmuo parodo ugdytinų mokinių karjeros kompetencijos lygį (pvz., 1 – I).

IV. KARJEROS KOMPETENCIJŲ UGDYMO GAIRĖS

18. Bendrosios ugdymo karjerai planavimo ir organizavimo mokyklose nuostatos:

18.1. mokyklos, vykdydamos mokinių ugdymą karjerai, įgyvendina Programą, vadovaujasi bendraisiais ugdymo planais ir/ar bendraisiais profesinio mokymo planais, tvirtinamais švietimo ir mokslo ministro, Profesinio orientavimo vykdymo tvarkos aprašu ir kitais šią sritį reglamentuojančiais dokumentais;

18.2. ugdymas karjerai, jo planavimas, organizavimas, stebėjimas ir kokybės rodikliai grindžiami aiškiu Programos tikslų ir uždavinių supratimu, vadovaujantis joje aprašytais mokinių karjeros kompetencijomis;

18.3. laikantis bendro Programos 6 punkte nustatyto principo mokykloje ugdymą karjerai koordinuoti turėtų karjeros specialistai, gebantys organizuoti ir vadovauti ugdymo procesui, į susijusias veiklas įtraukti mokyklos bendruomenę, o specialius ugdymo karjerai kursus turėtų vesti asmenys, turintys geriausias tam reikalingas kompetencijas ir sugebantys sudominti mokinius;

18.4. planuojant Programos įgyvendinimą konkrečioje mokykloje, atliekami šie veiksmai:

18.4.1. gerai išnagrinėjama Programa (tikslai, uždaviniai, pasiekimai ir kt.);

18.4.2. surenkama informacija apie tai, kaip karjeros kompetencijos buvo ugdomos iki šiol ir preliminariai įvertinama, kokios šiuo metu yra mokinių karjeros kompetencijos;

18.4.3. atsižvelgus į mokinių kompetencijas ir poreikius, aptariama ir modeliuojama geriausia ugdymo karjerai veiklų ir kitų sprendimų visuma ir parengiamas ugdymo karjerai planas (kuris tampa bendrojo karjeros paslaugų mokykloje plano dalimi), kuris pristatomas ir aptariamas su mokytojais ir/ar profesijos mokytojais, patvirtinamas ir integruojamas į mokyklos ugdymo (ar profesinio mokymo) planus.

18.5. siekdami užtikrinti ugdymo karjerai Programos kaip visumos įgyvendinimą, karjeros specialistai kartu su mokyklos bendruomene (ypač ekonomikos, ekonomikos ir verslo pagrindų, psichologijos, etikos, technologijų ir kt. mokytojais) derina savo veiksmus įgyvendindami Programą;

18.6. visos mokyklos įgyvendinamos su karjeros kompetencijų ugdymu susijusios iniciatyvos, neformaliojo švietimo, prevencinė ir kitos veiklos turi derėti ir neprieštarauti Programos nuostatomis;

18.7. ugdymas karjerai turėtų būti intensyviau integruojamas į dalykus, tiesiogiai susijusius su karjeros kompetencijų ugdymu, taip pat dalykus, kuriems skiriama daugiau ugdymo laiko. Ugdymo karjerai integravimas detaliau aptariamas ugdymo karjerai plane.

19. Ugdymas karjerai vyksta per įvairius mokyklos organizuojamus procesus ir mokykloje vykstančias veiklas:

19.1. pagrindinės ugdymui karjerai skirtos veiklos:

19.1.1. specialūs ugdymo karjerai kursai – įvairios trukmės ir intensyvumo ugdymo karjerai seminarai, dalykai, pamokų ciklai ar moduliai, teminės stovyklos ir pan.), kuriuose karjeros kompetencijos nuosekliai ugdomos ir susiejamos, kaip visuma;

19.1.2. integruotas karjeros kompetencijų ugdymas – kai dėstant kitus dalykus, dalies karjeros kompetencijų ugdymas integruojamas/ar natūraliai sutampa su jų turiniu;

19.1.3. savarankiškas mokinio darbas (palaikomas periodiškų konsultacijų), ypač kuriant ir įgyvendinant savo asmeninę viziją ir rengiant karjeros planą;

19.2. organizuojant ugdymą karjerai svarbu, kad lygiagrečiai būtų teikiamos kitos, susijusios profesinio orientavimo (karjeros) paslaugos, kurios taip pat prisideda prie karjeros kompetencijų ugdymo:

19.2.1. karjeros konsultavimas;

19.2.2. karjeros informavimas, o ypač – profesinis veiklinimas bei jo intensyvios formos:

19.2.2.1. profesinio veiklinimo patirtiniai vizitai (įmonėse, įstaigose, mokyklose, sektoriniuose praktinio mokymo centruose ir kt.), kurių metu mokinys susipažįsta su tam tikra profesija ar veiklos sritimi ir patys išbando bent kelis svarbiausius profesijos ar veiklos aspektus;

19.2.2.2. intensyvus profesinis veiklinimas, kurio metu mokinys daugiau nei tris dienas tiesiogiai dalyvauja kokios nors organizacijos veikloje (pavyzdžiui, praktikos, darbas pagal sutartį ir kitos veiklos);

19.3. kitos mokykloje vykstančios veiklos ir procesai, svarbūs karjeros kompetencijoms ugdyti:

19.3.1. ugdymas karjerai neformaliajame švietime (įvairi mokinių veikla mokykloje ir už jos ribų);

19.3.2. bendra mokykloje sukurta tarpusavio pasitikėjimo ir paramos vieni kitų siekiam kultūra;

19.3.3. kitos veiklos.

20. Vykdamas bendrojo ugdymo programas, ugdymas karjerai organizuojamas laikantis šių nuostatų:

20.1. pradiniam ugdyme ugdymas karjerai integruojamas į pasaulio pažinimo dalyką, kitų dalykų turinį ir neformalųjį švietimą;

20.2. pagrindiniame ir viduriniame ugdyme ugdymas karjerai:

20.2.1. integruojamas į visų dalykų programų turinį ir neformalųjį švietimą (laikantis Programos 26 punkte nustatytų integravimo principų);

20.2.2. taip pat 5–8, 9–10 ir 11–12 klasėse ugdymui karjerai skiriama bent po vieną ugdymo karjerai programą visumą apimančią, specialų ugdymo karjerai kursą, kuris gali būti pasirenkamų pamokų, seminarų forma arba (ir) bendruosiuose ugdymo planuose praktinei, pažintinei, socialinei, prevencinei ar kitai veiklai skirtu laiku;

21. Vykdamas profesinio mokymo programas, ugdymas karjerai organizuojamas laikantis šių nuostatų :

21.1. ugdymas karjerai integruojamas į ekonomikos ir verslo pagrindų dalyko programą arba (ir) visiems mokiniams siūloma rinktis specialų ugdymo karjerai kursą/modulį;

21.2. atsižvelgiant į Programos 26 punkto nuostatas ugdymas karjerai integruojamas į profesinio mokymo dalykus, išnaudojant mokymo proceso lankstumo galimybes ir derinant formalųjį mokymą su įvairiomis neformaliojo švietimo formomis;

21.3.

21.4. pertvarkius profesinio mokymo programas į modulines ir įvedus kreditų sistemą, rekomenduojama, kad mokinys, kuris mokosi pagal profesinio mokymo programą, per visą savo mokymosi laikotarpį surinktų nustatytą karjeros kompetencijoms ugdyti skirtų kreditų skaičių (1–2 kreditai), atsižvelgdamas į programos trukmę.

22. Ugdymas karjerai remiasi šiais pagrindiniais principais:

22.1. aktyvaus mokinio vaidmens – kai mokinys tampa esminiu, kuriančiu pamokos veikėju, tam sudaromos palankios sąlygos, sužadinamas intensyvus mokymasis;

22.2. laisvo pasirinkimo ir asmeninės atsakomybės už karjeros sprendimus – kai asmuo skatinamas savarankiškai pasirinkti ir įgyvendinti geriausias savo karjeros vystymo galimybes, priimti su mokymusi ir darbu susijusius sprendimus, sudaromos galimybės juos grįsti net ir gilios nuojautos ar vidinio tikėjimo, didelio potraukio argumentais. Turėdamas laisvę rinktis, asmuo taip pat prisiima atsakomybę už savo pasirinkimą;

22.3. individualizavimo – kai ugdymas vykdomas, atsižvelgiant į individualius asmenų poreikius, interesus, amžiaus tarpsnio ypatumus;

22.4. bendradarbiavimo ir mokymosi vieniems iš kitų;

22.5. reflektivaus mokymosi – kai skatinamas nuolatinis savo patirties, jausmų, minčių ir veiklos apmąstymas, susiejimas ir panaudojimas mokymuisi;

22.6. mokymosi per patyrimą, kai ugdymo veiklos organizuojamos taip, kad mokiniai realiai galėtų save išbandyti konkrečioje situacijoje „čia ir dabar“;

22.7. tęstinumo – kai užtikrinamas karjeros kompetencijų ugdymo tęstinumas, atsižvelgiant į mokinio patirtį, įgytą formalioju, neformalioju ar savišvietos būdu

23. Ugdant karjeros kompetencijas, ypač veiksmingi yra šie ugdymo(-si) karjerai metodai ir veiklos: savo asmeninės vizijos kūrimas ir įgyvendinimas, įvairūs aktyvaus ir reflektivaus mokymosi ir savęs pažinimo metodai, mokymosi iš patirties metodai, projektine veikla ir bendradarbiavimu grįsti mokymo(-si) metodai, mokinių bendradarbiavimas, mokantis vieniems iš kitų, bendravimas ir bendri projektai su daug pasiekusiais ir savo pašaukimą atradusiais asmenimis, karjeros kompetencijoms ugdyti skirti žaidimai, ugdymas per profesinį veiklinimą, mokomąsias bendroves, savanorystę, vaidinimai ir situacijų modeliavimas, pokalbiai, diskusijos ir debatai (taip pat ir su žymiais žmonėmis, tėvais), pamokančių gyvenimo situacijų ir konkrečių asmenybių gyvenimo istorijų nagrinėjimas pasitelkiant knygas, filmus ir kitas priemones.

24. Viena veiksmingiausių ugdymosi karjerai veiklų yra mokinio (nuo 14–15 metų) asmeninės vizijos kūrimas, savarankiškas plėtojimas, įgyvendinimas, reflektavimas ir periodiškai aptarimas su karjeros specialistu, mokytoju ar kitu mokinio pasirinktu autoritetingu asmeniu. Asmeninėje vizijoje mokinys svarsto svarbiausius savo ateities klausimus, svajones, sieja jas su dabartimi, išsikelia tobulėjimo, įvairių veiklų išbandymo ir kitus sau svarbius tikslus. Tai sudaro galimybes kiekvienam mokiniui susieti ir praktiškai pritaikyti įgytas karjeros kompetencijas, sėkmingiau realizuoti save, pajusti darbo su savo karjera realią naudą. Ypač svarbu, kad savo asmeninę viziją savarankiškai kurtų ir įgyvendintų pats mokinys, kad jis turėtų galimybių ir būtų skatinamas ją reflektuoti, susieti su mokymusi ir periodiškai aptarti su kompetentingais asmenimis, kuriais pasitiki. Karjeros planas yra asmeninės vizijos dalis, skirta konkrečioms tikslams, uždaviniams ir veiksams aprašyti ir vertinti. Pasiekimų (kompetencijų) aplankas (portfelis) skirtas kaupti informaciją, įrodymus apie įgytas kompetencijas ir patirtį, kurie gali būti reikalingi įgyvendinant asmeninę viziją ir karjeros planą.

25. Galimos įvairios asmeninės vizijos (ir karjeros plano) rašytinės formos, tačiau bet kuriuo atveju siektina, kad jose būtų:

25.1. svarstymas, klausimai, atsakymai, modeliavimas apie asmeniui esminius dabarties ir ateities dalykus (savęs pažinimą, mokymosi ir darbo galimybių pasaulį, tikslus ir būdus juos pasiekti);

25.2. apibendrintas savęs kaip visumos vaizdas;

25.3. tam tikros konkretnės išvados, apsisprendimai ir gairės veikimui;

25.4. sąsajos su asmens kompetencijomis ir jų tobulinimu.

26. Ugdymo karjerai integravimas į kitus dalykus remiasi šiais principais:

26.1. integruojant pasitelkiami metodai ir temos, kurie tuo pačiu metu leidžia ugdyti pasirinktas pagrindinio (į kurį integruojama) dalyko ir kartu karjeros kompetencijas, todėl tinkamai juos pritaikant pasiekiami keli tikslai ir nesumažėja pagrindiniam dalykui skiriamas dėmesys;

26.2. ugdymo karjerai integravimas sustiprina pagrindinio dalyko mokymąsi, išryškina jo pritaikymo realiame gyvenime galimybes, stiprina mokinių motyvaciją mokytis sąmoningai;

26.3. ugdymą karjerai integruojant į dalykus privaloma, kad mokiniams būtų sudarytos palankios sąlygos ir padedama:

26.3.1. pažinti ir priimti save, pasitikėti savimi;

26.3.2. išsikelti, suprasti ir reflektuoti savo mokymosi tikslus, įsivertinti jų pasiekimą, tai susieti su savo asmeniškai išsikeltais tobulinimosi tikslais;

26.3.3. aktyviai susipažinti su darbo pasauliu, ypač su svarbiausiomis veiklomis, profesijomis, susijusiomis su pagrindiniu dalyku;

26.3.4. ugdytis žinias, gebėjimus ir ypač nuostatas, kurie sutampa pagrindinio dalyko ir ugdymo karjerai bendrosiose programose;

26.3.5. parodyti sąsajas tarp ugdomų bendrųjų – mokėjimas mokytis, komunikavimo, pažinimo, socialinės, iniciatyvumo ir kūrybiškumo, asmeninės – kompetencijų ir karjeros kompetencijų.

27. Mokyklos bendruomenės poveikis ugdymui karjerai:

27.1. sėkmingam ugdymui karjerai būtinas asmeninis visų pedagogų, karjeros specialistų pavyzdys, jų asmeninės nuostatos, veikimas ir supratimas apie karjerą, savo ateities kūrimą, todėl svarbu, kad mokytojai, karjeros specialistai domėtųsi, aktyviai ir sėkmingai plėtotų savo karjerą, turėtų asmeninę karjeros viziją;

27.2. labai svarbi yra bendra draugiškumo, pagarbos ir tarpusavio palaikymo atmosfera mokykloje, kad kiekvienas mokyklos bendruomenės narys jaustųsi saugus, nebijotų būti nuoširdus, dalytis savo patirtimi, svajonėmis, siekiais, jausmais, nebijotų būti atstumtas dėl to, kad yra ar nori būti kitoks nei daugelis, kad mokytojų, mokytojo ir mokinio, mokinių tarpusavio santykiai būtų atviri, geranoriški ir pagarbūs;

27.3. svarbi sėkmingo karjeros ugdymo(-si) sąlyga – mokyklos ir šeimos bendravimas ir bendradarbiavimas. Su ugdymu karjerai būtina supažindinti tėvus ir su jais periodiškai aptarti Programos įgyvendinimo galimybes ir mokinių pasiektą pažangą;

27.4. ugdymas karjerai yra bendras komandinis darbas, kurio sėkmė įmanoma, jei dauguma mokyklos darbuotojų prisideda prie karjeros kompetencijų ugdymo, įvairios mokyklos veiklos, palaiko, neprieštaruja ugdymo karjerai tikslams.

VI. MOKINIŲ PASIEKIMŲ (KOMPETENCIJŲ) VERTINIMAS

28. Mokinių pasiekimų (kompetencijų) vertinimas (ir įsivertinimas) yra integrali ugdymo ir mokymosi proceso dalis, kurios tikslas – padėti mokiniui mokytis ir siekti veiksmingesnio mokymo. Mokinių pasiekimai (kompetencijos) vertinami remiantis Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150).

29. Vertinamos mokinio karjeros kompetencijos ir jų pažanga, mokinio veiklos pokyčiai ir karjeros plėtojimo apraiškos elgesyje. Juos geriausiai atspindi:

29.1. mokinio karjeros kompetencijų įsivertinimas, atliekamas konsultuojantis su karjeros specialistu;

29.2. standartizuoti karjeros kompetencijų vertinimo rezultatai;

29.3. parengta mokinio asmeninė vizija, karjeros planas ir(ar) pasiekimų (kompetencijų) aplankas (portfelis).

30. Ugdant karjeros kompetencijų dalis – žinias ir supratimą, gebėjimus ir nuostatas – taikomi šie vertinimo tipai:

30.1. formuojamasis vertinimas, kuris yra pagrindinis vertinimo būdas. Kiekvienas mokinys nuolat, padedamas karjeros specialisto ar kito mokytojo, įsivertina ir aptaria savo karjeros žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų raidą, išsikelia asmeninius trumpalaikius ir ilgalaikius karjeros palaikymo bei stiprinimo tikslus, orientuodamasis į Programos 1 priede aprašytas kompetencijas ir kryptingai jų siekia;

30.2. diagnostinis vertinimas siekiant išsiaiškinti, ar išugdytos Programos 1 priede aprašytos atitinkamo lygio kompetencijos. Mokinys iš anksto turėtų žinoti, kaip bus vertinamas, jam turi būti aiškūs ir suprantami vertinimo kriterijai;

30.3. apibendrinamasis vertinimas, kuris atliekamas metų (ar pusmečio) pabaigoje. Mokinių individualių pasiekimų ir daromos su pažymiu nesiejamas pažangos įvertinimas. Karjeros kompetencijų dalys įsivertinamos ir įvertinamos, naudojantis mokinių pasiekimų (kompetencijų) aplankas (portfeliais), trumpais vertinimo aprašais.

31. Vertinimo procesas:

31.1. sudaromi vertinimo kriterijai, vadovaujantis numatomomis ugdyti karjeros kompetencijomis ir aiškiais mokymosi uždaviniais, aptartomis veiklomis, išsiaiškinus, kaip mokysis mokiniai, kaip parodys, ko išmoko, kaip vyks mokymosi proceso refleksija ir bus vertinami rezultatai;

31.2. ugdymo procese renkama informacija apie klasės/grupės ir kiekvieno mokinio mokymosi stipriuosius aspektus ir tobulintinas sritis, teikiama grįžtamoji informacija, atsižvelgus į vertinimo informaciją, koreguojamas pats ugdymas;

31.3. į vertinimo veiklą įtraukiami ir mokiniai. Jie turėtų vertinti savo ir vieni kitų darbus, atsižvelgdami į ugdymo karjerai uždavinius, vadovaudamiesi vertinimo kriterijais. Tokia savęs vertinimo ir vienas kito vertinimo praktika turėtų būti tikslinga ir reguliari;

31.4. mokiniui teikiama grįžtamoji informacija turėtų būti grindžiama mokinio mokymosi pažanga, sunkumų nustatymu ir galimybių jiems įveikti numatymu.

1. SAVĖS PAŽINIMO SRITIS

1.1 . Pažinti ir priimti save – savo asmenybės ypatumus, asmenybę kaip visumą ir jų sąsajas su karjera.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	profesinio mokymo grupės	
1.1.1. Suvokti savo asmenybės savitumą ir pažinti savo savybes bei pomėgius.	1.1.2. Pažinti savo savybes, gabumus, polinkius, vertybes ir svajones. Būti savimi, priimti ir kūrybingai realizuoti save.	1.1.3. Pažinti save – savo vertybes, savybes, gabumus, svajones, interesus, jų sąsajas su karjera savo asmenybę kaip visumą. Būti savimi, priimti ir kūrybingai realizuoti save.	1.1.4. Pažinti save – savo asmenybės ypatumus (savybes, vertybes, gabumus, polinkius, interesus, kompetencijas), savo asmenybę kaip visumą ir jų sąsajas su karjera. Būti savimi, priimti save, vertinti ir kūrybingai realizuoti save.	
Žinios ir supratimas 1.1.1.1. Įvardinti savo svarbiausias savybes ir pomėgius. 1.1.1.2. Paaiškinti, kuo žmonės skiriasi vieni nuo kitų. 1.1.1.3. Pateikti paprastų pavyzdžių apie žmogaus dvasinį, psichinį, protinį,	Žinios ir supratimas 1.1.2.1. Įvardinti ir pavyzdžiais pagrįsti savo asmenybės ypatumus: savybes, vertybės, svajones, polinkius ir interesus, ryškėjančius gabumus. 1.1.2.2. Įvardinti stipriuosius ir tobulintinus savo asmenybės ypatumus. 1.1.2.3. Pateikti ir aptarti	Žinios ir supratimas 1.1.3.1. Gerai pažinti svarbius savo asmenybės ypatumus: 1. savybes, 2. vertybes, 3. svajones, 4. polinkius ir interesus, 5. gabumus. 1.1.3.2. Įvardinti ir pavyzdžiais pagrįsti stipriuosius ir tobulintinus savo asmenybės ypatumus.	Žinios ir supratimas 1.1.4.1. Gerai įsisąmoninti svarbius savo asmenybės ypatumus: 1. savybes, 2. vertybes, 3. svajones, 4. polinkius ir interesus, 5. gabumus ir kompetencijas, 6. kitus svarbius ypatumus. 1.1.4.2. Įvardinti ir pavyzdžiais pagrįsti stipriuosius ir tobulintinus savo asmenybės ypatumus.	

<p>emocinį ir fizinį asmenybės aspektus.</p>	<p>paprastus pavyzdžius apie žmogaus dvasinį, psichinį, protinį, emocinį ir fizinį asmenybės aspektus.</p> <p>1.1.2.4. Apibūdinti svajonių, vertybių, interesų ir gabumų įvairovę ir jų įtaką gyvenimo kokybei.</p> <p>1.1.2.5. Diskutuoti, kokie asmenybės ypatumai svarbiausi pagrindinėse gyvenimo srityse .</p> <p>1.1.2.6. Nusakyti kelis pagrindinius savęs pažinimo būdus ir priemones.</p> <p>1.1.2.7. Įvardinti ir diskutuoti apie vidinius ir išorinius veiksnius, kurie padeda ar trukdo asmeniui pažinti save.</p> <p>1.1.2.8. Žinoti keletą savęs motyvavimo ir pasitikėjimo stiprinimo būdų.</p>	<p>1.1.3.3. Apibūdinti žmogaus dvasinį, psichinį, protinį, emocinį ir fizinį asmenybės aspektus.</p> <p>1.1.3.4. Aptarti asmeninių savybių, vertybių, gabumų, svajonių įtaką gyvenimui ir karjerai.</p> <p>1.1.3.5. Paaiškinti, kokie asmenybės ypatumai svarbiausi pagrindinėse gyvenimo srityse.</p> <p>1.1.3.6. Apibūdinti pagrindinius savęs pažinimo ir įsivertinimo būdus ir priemones (klausimų kėlimą, refleksiją, išbandymą, meditaciją, konsultavimąsi ir kt.).</p> <p>1.1.3.7. Įvardinti ir diskutuoti apie vidinius ir išorinius veiksnius, kurie padeda ar trukdo asmeniui pažinti save: valia, sveikata, pasitikėjimas, gebėjimas susikaupti, artimų žmonių išreiškiamas palaikymas arba nepalaikymas ir kt.</p> <p>1.1.3.8. Žinoti keletą savęs motyvavimo ir pasitikėjimo stiprinimo būdų.</p>	<p>1.1.4.3. Apibūdinti žmogaus dvasinį, psichinį, protinį, emocinį ir fizinį asmenybės aspektus ir jų kaitą žmogui bręstant.</p> <p>1.1.4.4. Suprasti ir paaiškinti savo asmenybės ypatumų pažinimo, realaus ir teigiamo savęs vertinimo reikšmę savo gyvenimui ir karjerai.</p> <p>1.1.4.5. Paaiškinti ir įvairiais pavyzdžiais pagrįsti, kokie asmenybės ypatumai svarbiausi pagrindinėse gyvenimo srityse: asmeninio tobulėjimo, šeimos, darbinės veiklos, sveikatos, bendravimo ir kt.</p> <p>1.1.4.6. Suprasti ir paaiškinti pagrindinius savęs pažinimo ir įsivertinimo būdus ir priemones (klausimų kėlimą, refleksiją, išbandymą, konsultavimąsi, bendravimą, savęs tyrinėjimą iš skirtingų perspektyvų (realūs, idealūs, parodomasis, veidrodinis aš) ir kt.).</p> <p>1.1.4.7. Paaiškinti svarbiausius vidinius ir išorinius veiksnius, kurie padeda ar trukdo asmeniui pažinti ir priimti save: valia, sveikata, pasitikėjimas, gebėjimas susikaupti, artimų žmonių išreiškiamas palaikymas arba nepalaikymas ir kt.</p> <p>1.1.4.8. Paaiškinti kaip veikia įvairūs savęs motyvavimo ir pasitikėjimo stiprinimo būdai.</p>
--	--	--	--

Gebėjimai	Gebėjimai	Gebėjimai	Gebėjimai
<p>1.1.1.4. Padedant suaugusiems pradėti stebėti save – savo elgesį, mintis, emocijas, kūną.</p> <p>1.1.1.5. Užduoti sau klausimus, kas aš esu, koks aš esu?</p> <p>1.1.1.6. Pajusti ir aptarti su artimais žmonėmis situacijas, kuriose nesijaučiu natūraliai, savimi.</p>	<p>1.1.2.9. Stebėti ir tyrinėti save – savo elgesį, mintis, emocijas, kūną.</p> <p>1.1.2.10. Taikyti pagrindinius savęs pažinimo būdus ir priemones:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kelti ir ieškoti atsakymų į esminius klausimus, kas aš esu, koks aš esu, kokios mano svajonės? 2. Apgalvoti savo patirtį. 3. Gauti grįžtamąjį ryšį iš artimų žmonių. 4. Taikyti kitus sau patinkančius būdus. <p>1.1.2.11. Stengtis įvairiose situacijose veikti sąmoningai suvokiant save ir aplinką.</p> <p>1.1.2.12. Pastebėti, apgalvoti ir pasitarti dėl atvejų, situacijų, kuriose nepriimu savęs ar atskirų savo savybių.</p>	<p>1.1.3.9. Stebėti ir tyrinėti save, savo asmenybės ypatumus įvairiose situacijose.</p> <p>1.1.3.10. Pasirinkti ir savarankiškai taikyti pagrindinius savęs pažinimo būdus ir priemones:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kelti ir ieškoti, brandinti atsakymus į esminius klausimus, kas aš esu, koks aš esu, kokia mano gyvenimo paskirtis, kokia gyvenimo prasmė? 2. Reflektuoti, analizuoti patirtį. 3. Gauti grįžtamąjį ryšį iš artimų žmonių. 4. Taikyti kitas sau priimtiną objektyvaus įsivertinimo priemones, technikas, įrankius. <p>1.1.3.11. Įvairiose situacijose veikti sąmoningai suvokiant save ir aplinką.</p> <p>1.1.3.12. Pastebėti, apgalvoti, ir imtis koreguoti savo požiūrį, situacijose, kuriose nepriimu savęs ar atskirų savo savybių.</p>	<p>1.1.4.9. Sutelkti dėmesį ir stebėti, tyrinėti save, savo asmenybės ypatumus, jų pasireiškimą įvairiose situacijose ir aplinkose.</p> <p>1.1.4.10. Pasirinkti ir savarankiškai taikyti veiksmingus savęs pažinimo būdus ir priemones:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kelti ir ieškoti, brandinti atsakymus į esminius klausimus, kas aš esu, koks aš esu, kokia mano gyvenimo paskirtis, kokia gyvenimo prasmė? 2. Reflektuoti, analizuoti turimą patirtį. 3. Susieti įvairius savo asmenybės ypatumus į visumą ir sudaryti savo asmenybės kaip visumos portretą, įvertinti jo kaitą. 4. Gauti grįžtamąjį ryšį iš įvairių žmonių, konsultuotis. 5. Tyrinėti savo asmenybės ypatumus išbandant juos įvairiose situacijose. 6. Atsipalaiduoti ir pasitelkti vaizduotę, siekiant save pažinti. 7. Įsivertinti savo stipriąsias ir tobulintinas puses. 8. Taikyti savęs pažinimui kitus veiksmingus būdus. <p>1.1.4.11. Įvairiose situacijose sąmoningai veikti, suvokiant save ir aplinką, reflektuoti ir analizuoti ar veikiu pagal savo vertybes, siekius, gabumus.</p>

			1.1.4.12. Pastebėti, analizuoti ir imtis koreguoti savo požiūrį bei elgesį situacijose, kuriose nepriimu savęs ar atskirų savo savybių.
<p>Nuostatos</p> <p>1.1.1.7. Domėtis savimi ir pripažinti savo asmenybės savitumą, sudėtingumą ir kaitą.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>1.1.2.13. Pažinti ir tyrinėti save, savo kaitą.</p> <p>1.2.4.14. Priimti save, vertinti save realiai ir teigiamai.</p> <p>1.2.4.15. Tobulinti save</p> <p>1.1.4.16. Ugdyti savo refleksyvumą.</p> <p>1.1.4.17. Gauti grįžtamąjį ryšį iš kitų.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>1.1.3.13. Pažinti ir tyrinėti save, savo kaitą.</p> <p>1.1.3.14. Priimti save, vertinti save realiai ir teigiamai.</p> <p>1.1.3.15. Tobulinti save</p> <p>1.1.3.16. Ugdyti savo refleksyvumą.</p> <p>1.1.3.17. Gauti grįžtamąjį ryšį iš kitų.</p> <p>1.1.3.18. Drįsti realizuoti save.</p> <p>1.1.3.19. Sieti savo asmenybės charakteristikas su karjeros sprendimais.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>1.1.4.13. Pažinti ir tyrinėti save, savo kaitą.</p> <p>1.1.4.14. Priimti save, vertinti save realiai ir teigiamai.</p> <p>1.1.4.15. Tobulinti save.</p> <p>1.1.4.16. Ugdyti savo refleksyvumą.</p> <p>1.1.4.17. Gauti grįžtamąjį ryšį iš kitų.</p> <p>1.1.4.18. Drįsti rizikuoti ir realizuoti save.</p> <p>1.1.4.19. Sieti savo karjeros sprendimus su savo svajonėmis, savybėmis, vertybėmis, gabumais ir kt.</p> <p>1.1.4.20. Pažinti ir taikyti geriausius darbo su savim metodus.</p>

1.2. Pažinti socialinę aplinką, socialinius vaidmenis ir jų poveikį asmeninei karjerai.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	profesinio mokymo grupės	
<p>1.2.1. Papasakoti apie savo artimiausią socialinę aplinką: šeimą, giminę, klasę, bendruomenę.</p>	<p>1.2.2. Pažinti socialinių ryšių įvairovę ir suprasti žmogaus socialinių vaidmenų kaitą gyvenime.</p>	<p>1.2.3. Svarstyti savo socialinės aplinkos ir socialinių vaidmenų poveikį karjeros sprendimams.</p>	<p>1.2.4. Pažinti ir sąmoningai vertinti socialinės aplinkos įtaką esamus bei numatomus savo socialinius vaidmenis, planuojant ir įgyvendinant karjerą.</p>	
<p>Žinios ir supratimas</p> <p>1.2.1.1. Apibūdinti sąvokas „šeima“, „giminė“, bendruomenė“.</p> <p>1.2.1.2. Papasakoti apie savo šeimą, giminę, klasę, bendruomenę.</p>	<p>Žinios ir supratimas</p> <p>1.2.2.1. Apibūdinti savo socialinių ryšių įvairovę ir dinamiką.</p> <p>1.2.2.2. Paaiškinti socialinių vaidmenų kaitą žmogaus gyvenime.</p> <p>1.2.2.3. Pristatyti ir aptarti įvairių karjeros pavyzdžių iš savo aplinkos.</p>	<p>Žinios ir supratimas</p> <p>1.2.3.1. Apibūdinti artimiausios socialinės aplinkos įtaką pasaulio suvokimui ir karjeros sprendimams.</p> <p>1.2.3.2. Paaiškinti, kodėl priimant karjeros sprendimus svarbu atsižvelgti į būsimus socialinius vaidmenis.</p> <p>1.2.3.3. Pagrįsti bendradarbiavimo svarbą planuojant karjerą.</p> <p>1.2.4.4. Pateikti sėkmingos karjeros pavyzdžių, pagrindžiant savo nuomonę.</p>	<p>Žinios ir supratimas</p> <p>1.2.4.1. Apibūdinti artimiausios socialinės aplinkos (šeimoms, giminaičių, draugų ir kt.) įtaką gyvenimo ir karjeros sprendimams.</p> <p>1.2.4.2. Paaiškinti tolimesnės socialinės aplinkos (pažįstamų, bendruomenės, visuomenės) įtaką karjeros pasirinkimams.</p> <p>1.2.4.3. Įvardinti svarbius gyvenimo įvykius (šeimoms sukūrimas, vaiko gimimas ir kt.), jų keliamus vaidmenų pokyčius ir paaiškinti, kaip šie socialiniai vaidmenys veikia karjerą.</p> <p>1.2.4.4. Nusakyti bendradarbiavimo svarbą mokymosi ir darbo veiklos sėkmei.</p> <p>1.2.4.5. Pristatyti ir paaiškinti, pateikti savo nuomonę apie įdomius žmonių gyvenimo,</p>	

			karjeros pavyzdžius iš savo aplinkos.
<p>Gebėjimai</p> <p>1.2.1.3. Pastebėti ir apgalvoti savo tėvų, giminaičių gyvenimo istorijas, klasės ir bendruomenės dabartį.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>1.2.2.4. Nagrinėti savo socialinius ryšius, nupiešti ryšių tinklą.</p> <p>1.2.3.5. Pastebėti socialinės aplinkos, įtaką savo pasaulio suvokimui, kasdieninių ir karjeros sprendimų darymui.</p> <p>1.2.2.6. Apibūdinti savo paties ir artimųjų socialinius vaidmenis.</p> <p>1.2.2.7. Savęs pažinimui ir savo karjeros kūrimui į pagalbą pasitelkti išmintingus, pozityvius asmenis.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>1.2.3.5. Pažinti savo artimiausią socialinę aplinką ir jos poveikį sau.</p> <p>1.2.3.6. Įvertinti socialinės aplinkos, įtaką savo pasaulio suvokimui, kasdieninių ir karjeros sprendimų darymui.</p> <p>1.2.3.7. Atsižvelgti į savo esamus ir būsimus socialinius vaidmenis, svarbius priimant karjeros sprendimus.</p> <p>1.2.3.8. Savęs pažinimui ir savo karjeros kūrimui į pagalbą pasitelkti išmintingus asmenis.</p> <p>1.2.3.9. Bendradarbiauti savo socialinėje aplinkoje planuojant asmeninę karjerą.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>1.2.4.6. Analizuoti savo artimąją ir tolimesnę socialinę aplinką, socialinių ryšių pobūdį, įvairovę ir dinamiką.</p> <p>1.2.4.7. Atpažinti ir kritiškai vertinti socialinės aplinkos įtaką savo pasaulio suvokimui, kasdieninių ir karjeros sprendimų darymui. Atsispirti nepagrįstam spaudimui.</p> <p>1.2.4.8. Analizuoti savo esamus ir numatyti būsimus socialinius vaidmenis bei su jais susijusius įsipareigojimus.</p> <p>1.2.4.9. Analizuoti, kaip esami ir būsimi socialiniai vaidmenys riboja ir/arba praplečia karjeros galimybes.</p> <p>1.2.4.10. Savęs pažinimui ir savo karjeros kūrimui į pagalbą pasitelkti išmintingus asmenis.</p> <p>1.2.4.11. Bendradarbiauti savo socialinėje aplinkoje, mokymosi grupėje ir tarp grupių, kuriant asmeninę karjerą.</p>
<p>Nuostatos</p> <p>1.2.1.4. Pažinti savo artimiausią socialinę</p>	<p>Nuostatos</p> <p>1.2.2.8. Pažinti socialinius ryšius, vaidmenis ir jų kaitą.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>1.2.3.10. Pažinti artimiausios socialinės aplinkos ir socialinių vaidmenų įtaką</p>	<p>Nuostatos</p> <p>1.2.4.12. Pažinti ir kritiškai vertinti socialinės aplinkos ir socialinių vaidmenų poveikį</p>

aplinką.		priimamiems kasdieniniams ir karjeros sprendimams.	kasdieniniams sprendimams ir karjerai. 1.2.4.13. Renkantis karjeros kelią kritiškai vertinti ir socialinius stereotipus (lyčių, amžiaus ir pan.) ir nebūti jų suvaržytam.
----------	--	--	--

2. KARJEROS GALIMYBIŲ PAŽINIMO SRITIS

2.1. Rasti ir veiksmingai naudoti karjeros informaciją.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	profesinio mokymo grupės	
2.1.1. Naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, susipažinti su darbo veiklų ir profesijų įvairove.	2.1.2. Naudotis įvairiais informacijos šaltiniais, rinkti ir sisteminti sau aktualią karjeros informaciją (apie darbus, profesijas, mokymosi galimybes ir kt.)	2.1.3. Rasti, analizuoti, sisteminti, vertinti ir planuojant karjerą naudotis aktualią karjeros informacija (apie savęs pažinimą, darbus, profesijas, mokymosi galimybes ir kt.)	2.1.4. Rasti, analizuoti, sisteminti, vertinti ir įgyvendinant karjerą naudotis aktualią karjeros informacija apie savęs pažinimą, tobulinimąsi, darbus, profesijas, mokymosi, įsidarbinimo galimybes ir kt.)	
Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	
2.1.1.1. Paaiškinti, kaip ieškoti informacijos internete ir bibliotekoje.	2.1.2.1. Paaiškinti, kaip ir kur rasti, sisteminti ir saugoti karjeros informaciją.	2.1.3.1. Paaiškinti, kur ir kaip rasti karjeros informaciją (apie savęs pažinimą, darbus, profesijas ir mokymosi galimybes).	2.1.4.1. Paaiškinti, kur ir kaip ieškoti ir rasti informacijos apie savęs pažinimą ir tobulinimą, užimtumo sritis, darbus, profesijas, mokymosi formas ir kryptis, visų tipų mokymosi įstaigas, įsidarbinimo galimybes ir kitus aktualius karjeros klausimus.	
2.1.1.2. Apibūdinti informacijos šaltinius.	2.1.1.2. Apibūdinti ir palyginti įvairius karjeros informacijos šaltinius, jų patikimumą.	2.1.3.2. Apibūdinti įvairius karjeros informacijos šaltinius, rūšis, informacijos paieškos ir tvarkymo būdus.	2.1.4.2. Apibūdinti karjeros informacijos rūšis, informacijos paieškos, tvarkymo, sisteminimo ir	

		2.1.3.3. Paaiškinti, kaip aktualią karjeros informaciją panaudoti planuojant karjerą.	atnaujinimo būdus. 2.1.4.3. Paaiškinti, kaip aktualią karjeros informaciją naudoti įgyvendinant karjerą.
Gebėjimai 2.1.1.3. Naudojantis įvairiais šaltiniais, surinkti informaciją apie dominančias veiklas ir profesijas.	Gebėjimai 2.1.2.3. Rasti ir susisteminti sau aktualią karjeros informaciją apie mokymosi ir darbo galimybes.	Gebėjimai 2.1.3.4. Naudojantis įvairiais informacijos rinkimo būdais, rasti, analizuoti, sisteminti, kritiškai vertinti ir nuolat atnaujinti sau aktualią karjeros informaciją (apie savęs pažinimą, darbus, profesijas ir mokymosi galimybes ir kt.). 2.1.3.5. Panaudoti sau aktualią karjeros informaciją sudarant karjeros planą.	Gebėjimai 2.1.4.4. Naudojantis įvairiais informacijos rinkimo būdais, rasti, analizuoti, sisteminti, kritiškai vertinti ir nuolat atnaujinti sau aktualią karjeros informaciją (apie savęs pažinimą ir tobulinimąsi, darbus, profesijas, mokymosi formas ir kryptis, visų tipų mokymosi įstaigas s, įsidarbinimo galimybes, sąlygas ir kt.). 2.1.4.5. Pasinaudoti sau aktualia karjeros informacija įgyvendinant karjeros planą.
Nuostatos 2.1.1.4. Tyrinėti veiklų įvairovę.	Nuostatos 2.1.2.4. Domėtis veiklų įvairove ir karjeros galimybėmis.	Nuostatos 2.1.3.6. Domėtis aktualia karjeros informacija ir tikslingai panaudoti ją planuojant karjerą.	Nuostatos 2.1.4.6. Domėtis aktualia karjeros informacija ir tikslingai ją panaudoti siekiant karjeros tikslų.

2.2. Pažinti mokymosi visą gyvenimą galimybes.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	profesinio mokymo grupės	
2.2.1. Papasakoti, kaip geriausiai	2.2.2. Taikyti sau veiksmingus mokymosi	2.2.3. Taikyti ir išbandyti įvairius veiksmingus mokymosi būdus,	2.2.4. Pažinti mokymosi visą gyvenimą galimybių įvairovę bei pasirinkti sau	

sekasi mokytis.	būdas, paaiškinti nuolatinio mokymosi ir karjeros sėkmės ryšį.	apibūdinti mokymosi visą gyvenimą galimybes ir susieti jas su savo asmenine vizija ar karjeros planu.	veiksmingiausius mokymosi būdus
<p>Žinios ir supratimas</p> <p>2.2.1.1. Papasakoti kaip aš mokausi.</p> <p>2.2.1.2. Papasakoti apie individualų ir grupinį mokymąsi.</p>	<p>Žinios ir supratimas</p> <p>2.2.2.1. Apibūdinti jaunimui prieinamas formaliojo ir neformaliojo mokymosi galimybes.</p> <p>2.2.2.2. Nusakyti įvairius mokymosi būdus ir metodus, susiejant juos su asmeniniais planais.</p> <p>2.2.2.3. Aptarti savo mokymosi stilių.</p>	<p>Žinios ir supratimas</p> <p>2.2.3.1. Apibūdinti plačią formaliojo ir neformaliojo mokymosi galimybių įvairovę.</p> <p>2.2.3.2. Aptarti mokymosi visą gyvenimą būdus ir metodus, susieti juos su asmeniniais planais.</p> <p>2.2.3.3. Apibūdinti savo mokymosi stilių, mokėjimo mokytis kompetenciją ir jų taikymo įvairiose mokymosi bei karjeros veiklose galimybes.</p>	<p>Žinios ir supratimas</p> <p>2.2.4.1. Apibūdinti ir paaiškinti plačią mokymosi visą gyvenimą galimybių ir būdų įvairovę.</p> <p>2.2.4.2. Paaiškinti įvairius mokymosi visą gyvenimą būdus ir metodus, ypatingai tuos, kurie yra veiksmingiausi išbandyti asmeniškai ir susiję su asmeniniais karjeros planais. Susieti juos su asmeniniais planais.</p> <p>2.2.4.3. Apibūdinti savo mokymosi stilių, ypatumus ir mokėjimo mokytis kompetenciją.</p> <p>2.2.4.4. Pagrįsti mokymosi visą gyvenimą svarbą karjerai.</p>
<p>Gebėjimai</p> <p>2.2.1.3. Mokyti individualiai ir grupėje.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>2.2.2.4. Tyrinėti mokymosi visą gyvenimą pavyzdžius savo socialinėje aplinkoje.</p> <p>2.2.2.5. Pasirinkti ir taikyti įvairius sau tinkamus mokymosi būdus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>2.2.3.4. Tyrinėti įvairias mokymosi galimybes, įvertinti jas kuriant savo asmeninę viziją ar karjeros planą.</p> <p>2.2.3.5. Nagrinėti savo mokymosi stilių ir pasirinkti sau tinkamus mokymosi būdus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>2.2.4.5. Tyrinėti mokymosi galimybių įvairovę.</p> <p>2.2.4.6. Pasirinkti ir taikyti sau tinkamus mokymosi būdus ir metodus, kurie padėtų veiksmingai tobulėti ir siekti išsikeltų tikslų.</p> <p>2.2.4.7. Analizuoti savo mokymosi stilių ir numatyti jo taikymo galimybes tolesniuose karjeros etapuose.</p>

			2.2.4.8. Objektyviai vertinti, išbandyti ir sąmoningai pasirinkti sau tinkamas mokymosi galimybes, institucijas.
Nuostatos 2.2.1.4. Jausti poreikį mokytis.	Nuostatos 2.2.2.5. Jausti poreikį mokytis ir tobulėti. 2.2.2.6. Sieti mokymąsi su gyvenimo ir karjeros sėkme.	Nuostatos 2.2.3.7. Jausti poreikį mokytis ir tobulėti. 2.2.3.8. Siekti pažinti save kaip besimokantįjį. 2.2.3.9. Pažinti ir praktiškai išbandyti plačią mokymosi galimybių įvairovę.	Nuostatos 2.2.4.9. Jausti poreikį mokytis ir tobulėti, pripažįstant tai, kaip labai įdomų ir sėkmingai karjerai būtiną visą gyvenimą trunkantį procesą. 2.2.4.10. Pažinti ir praktiškai išbandyti plačią mokymosi galimybių įvairovę. 2.2.4.11. Pažinti save kaip besimokantįjį ir teigiamai vertinti savo mokymosi galimybes. 2.2.4.12. Pasinaudoti sau tinkamiausiomis mokymosi galimybėmis.

2.3. Pažinti darbo pasaulio galimybes, įvairovę ir kaitą.

1–4 klasė	5–8 klasė	9–10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	profesinio mokymo grupės	
2.3.1. Aptarti ką ir kodėl žmonės dirba	2.3.2. Pažinti pagrindines darbus, profesijas, jų šeimas, darbų tipus ir bendrai domėtis darbo pasauliu.	2.3.3. Pažinti įvairius darbus, profesijas, darbų tipus, domėtis kaitos tendencijomis bei susieti tai su savo karjera.	2.3.4. Pažinti darbo pasaulio galimybes (įvairias darbus ir profesijas (ypač tas, kurios domina), jų tipus ir kt.) suprasti jo kaitos tendencijas ir tai susieti su savo karjera.	
Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	

<p>2.3.1.1. Papasakoti apie sau labiausiai patinkančias, veiklas, darbus ir profesijas.</p> <p>2.3.1.2. Nusakyti darbo paskirtį žmogaus ir visuomenės gyvenime.</p> <p>2.3.1.3. Papasakoti apie savo šeimos narių ir artimųjų karjeras.</p>	<p>2.3.2.1. Išsamiai apibūdinti sau labiausiai patinkančias darbus, profesijas.</p> <p>2.3.2.2. Aptarti darbo reikšmę žmogaus ir visuomenės gyvenime.</p> <p>2.3.2.3. Papasakoti apie pagrindinius darbus, profesijas, jų tipus ir įvairovę.</p> <p>2.3.2.4. Išnagrinėti savo šeimos narių ir artimųjų karjeras.</p> <p>2.3.2.5. Aptarti kaip keičiasi darbai ir profesijos.</p> <p>2.3.2.6. Aptarti, kokie įgūdžiai, mokėjimai yra svarbūs XXI amžiaus darbuotojui.</p>	<p>2.3.3.1. Ištyrinėti ir pristatyti įvairias sau patinkančias savanorystės, praktikų ar kt. būdu išbandytas darbus.</p> <p>2.3.3.2. Nagrinėti darbo reikšmę ir paskirti žmogaus gyvenime. Suvokti, galimybę dirbti mėgiamą arba nemėgiamą darbą, galimybę pasirinkti tarp savo svajonių darbo arba aplinkybių primesto darbo.</p> <p>2.3.3.3. Apibūdinti darbų įvairovę ir jų tipus pagal darbo pobūdį, organizavimą, sudėtingumą ir ūkio sektorius.</p> <p>2.3.3.4. Nusakyti darbo ir jo fizinės, psichologinės, socialinės aplinkos ypatumus.</p> <p>2.3.3.5. Apžvelgti sėkmingų žmonių, kurie dirbo(a) dominančiose profesinėse srityse, karjeras.</p> <p>2.3.3.6. Nusakyti svarbiausias darbo pasaulio kaitos tendencijas.</p> <p>2.3.3.7. Apibūdinti, kokios kompetencijos yra svarbios XXI amžiaus darbuose.</p>	<p>2.3.4.1. Išsamiai apibūdinti ir išnagrinėti įvairius sau patinkančius darbus (ne mažiau 7) remiantis tiesiogine savo patirtimi įgyta veiklinimo, praktikos ar kitu būdu ir bendraujant su atitinkamų profesijų atstovais. Paaiškinti ir įvairiais pavyzdžiais pagrįsti, kokie asmenybės ypatumai ir kompetencijos yra svarbiausi šiose profesijose.</p> <p>2.3.4.2. Nagrinėti darbo reikšmę ir paskirti žmogaus gyvenime. Suvokti ir analizuoti galimybę rinktis savo svajonių darbą arba aplinkybių primestą darbus, mėgiamą arba nemėgiamą darbą, galimybę prisitaikyti prie visuomenės poreikių bei galimybę kurti šiuos poreikius.</p> <p>2.3.4.3. Apžvelgti ir nagrinėti darbų įvairovę pagal įvairius kriterijus (pobūdį, savarankiškumą, atsakomybę, sudėtingumą, darbo organizavimą, ūkio sektorius ir pan.), žinoti svarbiausias profesijų ir veiklų klasifikavimo sistemas.</p> <p>2.3.4.4. Apibūdinti darbo ir jo fizinės, psichologinės, socialinės aplinkos ypatumus.</p> <p>2.3.4.5. Apžvelgti ir pakomentuoti konkrečių sėkmingų žmonių, kurie dirbo(a) dominančiose profesinėse srityse, karjeras.</p> <p>2.3.4.6. Paaiškinti svarbiausias darbo pasaulio kaitos tendencijas ir jų galimą poveikį žmogaus</p>
---	--	---	---

			karjerai. 2.3.4.7. Paaiškinti, kokios kompetencijos yra svarbios ir kokios svarbiausios XXI amžiaus darbuose.
<p>Gebėjimai</p> <p>2.3.1.4. Tyrinėti įvairias veiklas ir profesijas.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>2.3.2.7. Tyrinėti darbo pasaulio įvairovę (darbus, profesijas, žmonių karjeras ir kt.) dabar ir skirtingais istoriniais laikotarpiais.</p> <p>2.3.2.8. išbandyti dominančias profesijas ir veiklas.</p> <p>2.3.2.9. Vertinti savo karjeros viziją darbo pasaulio perspektyvų aspektu.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>2.3.3.8. Tyrinėti darbo pasaulio įvairovę ir atrasti sau labiausiai patinkančias veiklas.</p> <p>2.3.3.9. Išbandyti konkrečias darbo pasaulio galimybes (darbus, profesijas), kurie atitinka asmeninį pašaukimą, savybes, ateities viziją.</p> <p>2.3.3.10. Atpažinti darbo pasaulio kaitos tendencijas artimiausioje socialinėje aplinkoje.</p> <p>2.3.3.11. Įvertinti galimą darbo pasaulio kaitos galimą įtaką asmeninei vizijai ar karjeros planui.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>2.3.4.8. Tyrinėti darbo pasaulio įvairovę ir atrasti sau labiausiai patinkančias veiklas - rinkti, interpretuoti, vertinti bei asmeninės karjeros tikslams panaudoti surinktą informaciją apie pasirinktas profesijas, dominančius ūkio sektorius, karjeros kryptis, organizacijas, darbo vietas, pareigybes.</p> <p>2.3.4.9. Išbandyti konkrečias pasirinktas darbo pasaulio galimybes (darbus, profesijas), kurie atitinka asmeninę ateities viziją, pašaukimą ir stipriąsias asmenybės puses.</p> <p>2.3.4.10. Analizuoti konkrečius karjeros atvejus ir atpažinti darbo pasaulio kaitos poveikį jiems.</p> <p>2.3.4.11. Įvertinti galimą darbo pasaulio kaitos poveikį pasirinktai asmeninei karjerai.</p>
<p>Nuostatos</p> <p>2.3.1.5. Domėtis darbais, profesijomis ir žmonių karjeromis.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>2.3.2.10. Domėtis darbo pasauliu ir jo galimybėmis.</p> <p>2.3.2.11. Tyrinėti ir išbandyti</p>	<p>Nuostatos</p> <p>2.3.3.12. Domėtis darbo pasauliu ir jo galimybėmis.</p> <p>2.3.3.13. Tyrinėti ir išbandyti profesijas,</p>	<p>Nuostatos</p> <p>2.3.4.12. Kryptingai domėtis darbo pasauliu ir jo galimybėmis.</p> <p>2.3.4.13. Tyrinėti ir išbandyti profesijas, veiklas,</p>

	profesijas, veiklas, kurias labiausiai patinka, atitinka asmenines svajones, vertybes, gebėjimus, tikslus.	veiklas, kurias labiausiai patinka, atitinka asmenines svajones, vertybes, gebėjimus, tikslus.	kurios labiausiai patinka, atitinka asmenines svajones, vertybes, gebėjimus, tikslus.
--	--	--	---

3. KARJEROS PLANAVIMO SRITIS

3.1. Kelti gyvenimo ir karjeros tikslus.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	Profesinio mokymo grupės	
3.1.1. Svajoti ir kelti savo artimiausius veiklos tikslus.	3.1.2. Kelti gyvenimo tikslus, remiantis asmenine ateities vizija.	3.1.3. Rinktis gyvenimo prioritetus, kelti, vertinti, derinti savo gyvenimo ir karjeros tikslus.	3.1.4. Išsikelti, vertinti ir suderinti savo gyvenimo ir karjeros tikslus ir prioritetus, koreguoti juos atsižvelgiant į asmeninius ir aplinkos pokyčius.	
Žinios ir supratimas 3.1.1.1. Turėti įvairių svajonių ir tikslų, juos aptarti su artimais asmenimis. 3.1.1.2. Apibūdinti tikslo ir svajonės sąvokas ir jų svarbą. 3.1.1.3. Papasakoti, kaip keliami veiklos tikslai.	Žinios ir supratimas 3.1.2.1. Žinoti savo svajones ir tikslus, aptarti juos su pasirinktais asmenimis. 3.1.2.2. Apibūdinti asmeninės vizijos, gyvenimo tikslų, svajonės, karjeros sampratas ir jų svarbą. 3.1.2.3. Įvardinti pagrindines gyvenimo sritis. 3.1.2.4. Nusakyti asmeninės vizijos ir tikslų formulavimo	Žinios ir supratimas 3.1.3.1. Žinoti savo svajones ir tikslus grupuoti juos pagal prioritetus ir aptarti juos su pasirinktais asmenimis. 3.1.3.2. Paaiškinti tikslo, svajonės, karjeros, asmeninės vizijos ir gyvenimo tikslų sampratas ir svarbą. 3.1.3.3. Apibūdinti ir susieti pagrindines gyvenimo sritis. 3.1.3.4. Apibūdinti tikslų, prioritetų ir	Žinios ir supratimas 3.1.4.1. Suvokti savo asmeninę viziją, tikslus, prioritetus ir gebėti juos apibūdinti. 3.1.2.2. Paaiškinti tikslo, svajonės, karjeros, asmeninės vizijos ir gyvenimo tikslų sampratas ir svarbą. 3.1.3.3. Gyvenimo tikslus ir prioritetus susieti su pagrindinėmis gyvenimo sritimis 3.1.2.4. Paaiškinti tikslų, prioritetų ir	

	<p>principus.</p> <p>3.1.2.5. Aptarti aplinkos poveikį žmogaus gyvenimo ir karjeros tikslams.</p>	<p>asmeninės vizijos formulavimo ir derinimo principus ir rekomendacijas.</p> <p>3.1.3.5. Apibūdinti bent vieną iš žinomų asmeninės karjeros plėtojimą aiškinančių teorijų.</p> <p>3.1.3.6. Aptarti aplinkos poveikį žmogaus gyvenimo ir karjeros tikslams.</p>	<p>asmeninės vizijos formulavimo ir derinimo principus ir rekomendacijas.</p> <p>3.1.4.5. Apibūdinti ir paaiškinti bent kelias žinomas asmeninės karjeros plėtojimą aiškinančias teorijas.</p> <p>3.1.4.6. Aptarti aplinkos poveikį žmogaus gyvenimo ir karjeros tikslams.</p> <p>4.1.4.7. Suvokti karjerą ir darbo rinką, kaip nuolat besivystančius ir kintančius reiškinius</p>
<p>Gebėjimai</p> <p>3.1.1.4. Svajoti ir kelti tikslus.</p> <p>3.1.1.5. Įvardinti savo mokymosi ir laisvalaikio tikslus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.1.2.6. Svajoti, rinktis prioritetus, kelti gyvenimo tikslus, modeliuoti asmeninę viziją.</p> <p>3.1.2.7. Gebėti paversti asmeninę viziją realiais gyvenimo ir karjeros tikslais, numatant veiksmus ir terminus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.1.3.7. Formuluoti savo asmeninę viziją, remiantis žiniomis apie save ir socialinę aplinką, pasirinkti savo gyvenimo prioritetus.</p> <p>3.1.3.8. Kelti ir suderinti savo gyvenimo ir karjeros tikslus.</p> <p>3.1.3.9. Periodiškai įsivertinti ir esant poreikiui koreguoti savo karjeros ir gyvenimo tikslus, atsižvelgiant į asmeninį tobulėjimą ir patirtį.</p> <p>3.1.3.10. Prisiimti atsakomybę už savo gyvenimo ir karjeros tikslus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.1.4.8. Formuluoti savo asmeninę viziją, remiantis žiniomis apie save patį ir socialinę aplinką, pasirinkti savo gyvenimo prioritetus.</p> <p>3.1.4.9. Kelti ir suderinti savo gyvenimo ir karjeros tikslus bei numatyti veiksmų planą jiems įgyvendinti.</p> <p>3.1.4.10. Periodiškai įsivertinti ir esant poreikiui koreguoti savo karjeros ir gyvenimo tikslus atsižvelgiant į asmeninį tobulėjimą, brandą, socialinės aplinkos ir darbo pasaulio pokyčius.</p> <p>3.1.4.11. Prisiimti atsakomybę už savo gyvenimo ir karjeros tikslus.</p>

		3.1.3.11. Susikurti ir stiprinti savo motyvaciją susijusią su gyvenimo ir karjeros tikslais.	3.1.3.12. Susikurti ir stiprinti savo motyvaciją reikalingą siekiant gyvenimo ir karjeros tikslų.
Nuostatos	Nuostatos	Nuostatos	Nuostatos
3.1.1.6. Siekti veikti tikslingai.	3.1.2.8. Siekti sukurti asmeninę viziją.	3.1.3.12. Formuluoti gyvenimo ir karjeros viziją ir kelti karjeros tikslus.	3.1.4.13. Veikti tikslingai, pagal susikurtą asmeninę viziją ir karjeros tikslus ir atsižvelgiant į reikšmingus aplinkybių pokyčius.

3.2. Gyvenimo ir karjeros tikslų planavimui ir realizavimui pasitelkti asmeninės vizijos ir/ar karjeros plano instrumentus.

3.3.1. Planuoti savo svarbiausias veiklas.	3.3.2. Planuoti savo mokymąsi ir laisvalaikį, siejamą su asmenine ateities vizija.	3.3.3. Kurti asmeninę viziją ar karjeros planą, grįstą savęs pažinimu, asmenine patirtimi, išbandant įvairias veiklas.	3.3.4. Sukurti, analizuoti ir atnaujinti savo asmeninę viziją ar karjeros planą, paremtą giliu savęs ir karjeros galimybių pažinimu.
Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas	Žinios ir supratimas
3.3.1.1. Papasakoti, kaip sudaromas planas.	3.3.2.1. Nusakyti planavimo reikšmę siekiant gyvenimo tikslų.	3.3.3.1. Apibūdinti asmeninės vizijos/karjeros plano kūrimo seką ir pagrindines jų sudedamąsias dalis. 3.3.3.2. Įvardinti karjeros planui įgyvendinti reikalingus išteklius ir galimus rizikos veiksnius.	3.3.4.1. Paaiškinti ir pagrįsti asmeniniais pavyzdžiais planavimo teikiamas galimybes, naudą ir rizikas. 3.3.4.2. Aptarti asmeninės vizijos, karjeros plano sampratas ir jų teikiamas galimybes. 3.3.4.3. Apibūdinti kelis sau labiausiai patinkančius asmeninės vizijos/ karjeros plano kūrimo/planavimo būdus. 3.3.4.4. Paaiškinti bendrus sėkmingo/veiksmingo karjeros plano kūrimo principus, rizikas ir įgyvendinimui

			reikalingus išteklius.
<p>Gebėjimai</p> <p>3.3.1.2. Sudaryti ir paaiškinti savo veiklos planą.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.3.2.2. Sudaryti mokymosi ir laisvalaikio veiklų, susijusių su asmeniniais tikslais, planą.</p> <p>3.3.2.3. Sudaryti ilgalaikių tikslų įgyvendinimo planą.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.3.3.3. Kurti asmeninę viziją/ karjeros planą, grįstą savęs pažinimo, karjeros galimybių tyrimo ir karjeros sprendimo rezultatais.</p> <p>3.3.3.4. Įvertinti su asmeninės vizijos/karjeros plano įgyvendinimu susijusius išteklius, numatyti rizikos veiksnius ir pateikti galimas karjeros plano alternatyvas.</p> <p>3.3.3.5. Kuriant ir įgyvendinant savo asmeninę viziją/karjeros planą, tartis ir kitaip pasitelkti išmintingus žmones.</p> <p>3.3.3.6. Susikurti mokymosi, tobulėjimo gaires, atsižvelgiant į savo karjeros tikslus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.3.4.5. Kurti, modeliuoti, lyginti įvairias savo ateities galimybes. Susieti tai su savo asmenybės savybėmis ir pasinaudoti įvairiais savęs pažinimo būdais.</p> <p>3.3.4.6. Sukurti ,objektyviai įsivertinti ir periodiškai atnaujinti asmeninę viziją/karjeros planą pagrįsta giliu savęs pažinimu, atsižvelgiant į savo ir karjeros galimybių kaitą.</p> <p>3.3.4.7. Objektyviai vertinti su asmeninės vizijos/karjeros plano įgyvendinimu susijusius išteklius bei jų dinamiką, įvertinti rizikos veiksnius ir pagrįsti galimas karjeros plano alternatyvas.</p> <p>3.3.4.8. Kuriant ir įgyvendinant savo asmeninę viziją/karjeros planą, tartis ir kitaip pasitelkti išmintingus žmones .</p> <p>3.3.4.9. Susikurti mokymosi, tobulėjimo gaires/strategiją, atsižvelgiant į savo karjeros tikslus.</p>
<p>Nuostatos</p> <p>3.3.1.3. Siekti planuoti savo kasdienės veiklas.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>3.3.2.4. Planuoti savo veiklas ir kartu būti atviram gyvenimo galimybėms.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>3.3.3.7. Pasinaudoti planavimo teikiamomis galimybėmis savo gyvenimo ir karjeros kūrimui.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>3.3.4.10. Pasinaudoti planavimo ir asmeninės vizijos/karjeros plano kūrimo teikiamomis galimybėmis savo gyvenimo</p>

	3.3.2.5. Galimybių įvairovėje pamatyti ir rinktis galimybes pagal savo asmeninius gyvenimo tikslus, prioritetus, vertybes.	3.3.3.8. Galimybių įvairovėje pamatyti ir rinktis galimybes pagal savo asmeninius gyvenimo tikslus, prioritetus, vertybes.	ir karjeros kūrimui. 3.3.4.11. Periodiškai atnaujinti savo asmeninę viziją/karjeros planus, atsižvelgiant į asmeninius ir karjeros galimybių pokyčius. 3.3.4.12. Galimybių įvairovėje pamatyti ir rinktis galimybes pagal savo asmeninius gyvenimo tikslus, prioritetus, vertybes.
--	--	--	--

3.3. Priimti karjeros sprendimus.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	Profesinio mokymo grupės	
3.2.1. Aptarti kaip priimami sprendimai.	3.2.2. Suprasti ir taikyti įvairius sprendimo priėmimo modelius ir technikas mokymosi ir gyvenimo situacijose.	3.2.3. Savarankiškai priimti karjeros sprendimus, taikant įvairius karjeros sprendimo priėmimo modelius ir technikas.	3.2.4. Savarankiškai ir apgalvotai priimti karjeros sprendimus, juos reflektuoti ir kritiškai vertinti, taikyti įvairius karjeros sprendimo priėmimo modelius ir technikas.	
Žinios ir supratimas 3.2.1.1. Aptarti, kaip žmonės priima sprendimus ir pateikti įvairių sprendimų pavyzdžių.	Žinios ir supratimas 3.2.2.1. Apibūdinti kelis sprendimų priėmimo modelius ir technikas.	Žinios ir supratimas 3.2.3.1. Apibūdinti karjeros sprendimų reikšmę karjeros sėkmei. 3.2.3.2. Apibūdinti karjeros sprendimų priėmimo kriterijus. 3.2.3.3. Apibūdinti įvairius karjeros sprendimų priėmimui taikomus modelius ir technikas.	Žinios ir supratimas 3.2.4.1. Paaikškinti karjeros sprendimų procesą. 3.2.4.2. Pagrįsti karjeros sprendimų priėmimo kriterijus. 3.2.4.3. Klasifikuoti karjeros sprendimo priėmimui taikomus modelius ir technikas. 3.2.4.4. Nusakyti sunkumų, susijusių su	

		3.2.3.4. Nurodyti galimus su karjeros sprendimais susijusius sunkumus.	karjeros sprendimais, įveikimo būdus ir sąsajas su asmenybės bei aplinkos charakteristikomis. 3.2.4.5. Aptarti asmeninės atsakomybės už priimamus gyvenimo ir karjeros sprendimus bei rezultatus svarbą. 3.2.4.6. Suprasti, kad priimti sprendimai nebūtinai turi būti galutiniai, kad juos galima keisti atsižvelgiant į asmeninę ir socialinę dinamiką.
<p>Gebėjimai</p> <p>3.2.1.2. Skirti dėmesio apgalvoti svarbiausiems savo sprendimams.</p> <p>3.2.1.3. Paaikškinti savo sprendimus.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.2.3.2. Ramiai ir apgalvotai svarstyti ir priimti rimtesnius gyvenimo sprendimus (pvz. pasirinkti neformaliojo švietimo kryptį (būrelį), siejant tai su būsimais karjeros pasirinkimais).</p> <p>3.2.2.3. Atpažinti sprendimo priėmimo modelius savo gyvenimo situacijose.</p> <p>3.2.2.4. Taikyti mokymosi ir gyvenimo situacijoms tinkamas sprendimo priėmimo technikas.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.2.3.5. Savarankiškai svarstyti ir priimti karjeros sprendimus taikant kelis karjeros sprendimo priėmimo modelius ir technikas bei atsižvelgiant į savo karjeros tikslus.</p> <p>3.2.4.6. Įvertinus savo asmenybės ypatumus ir aplinkos teikiamas galimybes, numatyti kitas galimas karjeros pasirinkimų alternatyvas.</p> <p>3.2.3.7. Tyrinėti savo sprendimų priėmimo patirtį, mokytis iš klaidų ir sėkmių.</p> <p>3.2.3.8. Sudaryti asmeniškai svarbių karjeros sprendimų kriterijų sąrašą.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>3.2.4.7. Savarankiškai, ramiai ir apgalvotai svarstyti ir priimti gyvenimo ir karjeros sprendimus. Taikyti įvairius karjeros sprendimo priėmimo modelius ir technikas.</p> <p>3.2.4.8. Įvertinus asmeninius ypatumus ir aplinkos teikiamas galimybes, numatyti kitas galimas karjeros sprendimų alternatyvas.</p> <p>3.2.4.9. Analizuoti ir ramiai įsivertinti savo karjeros sprendimus, mokytis iš klaidų ir pasiekimų. Išvelgti savo karjeros sprendimų proceso etapus.</p> <p>3.2.4.11. Kitiškai vertinti su savo karjeros sprendimais susijusių sunkumų įveikimo būdus.</p>

		3.2.3.9. Analizuoti su savo karjeros sprendimais susijusius sunkumus, numatyti jų įveikimo būdus.	3.2.4.12. Prisiimti atsakomybę už gyvenimo ir karjeros sprendimus bei rezultatus.
Nuostatos 3.2.1.4. Siekti sąmoningai, savarankiškai ir atsakingai apsispręsti kasdienėse situacijose.	Nuostatos 3.2.2.5. Siekti sąmoningai, savarankiškai ir atsakingai apsispręsti gyvenimo ir mokymosi situacijose.	Nuostatos 3.2.3.10. Siekti sąmoningai, savarankiškai ir atsakingai priimti karjeros sprendimus.	Nuostatos 3.2.4.13. Siekti nuolat sąmoningai, savarankiškai ir atsakingai priimti bei objektyviai vertinti gyvenimo ir karjeros sprendimus.

4. KARJEROS ĮGYVENDINIMO SRITIS

4.1. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	Profesinio mokymo grupės	
4.1.1. Plėtoti karjerai svarbias bendrąsias kompetencijas ir jas taikyti kasdienėse veiklose.	4.1.2. Plėtoti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas ir susieti jas su gyvenimo tikslais.	4.1.3. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas, reikalingas realizuoti karjeros planui.	4.1.4. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas, siekiant realizuoti savo asmeninę viziją ir įgyvendinti karjeros planą.	
Žinios ir supratimas 4.1.1.1. Papasakoti, kokie veiksniai lemia sėkmę karjeroje ir gyvenime.	Žinios ir supratimas 4.1.2.1. Paaiškinti, kodėl svarbu planuoti laiką, pateikti laiko ir kitų išteklių planavimo pavyzdžių.	Žinios ir supratimas 4.1.3.1. Nusakyti laiko ir kitų išteklių valdymo technikas. 4.1.3.2. Apibūdinti įvairius streso	Žinios ir supratimas 4.1.4.1. Klasifikuoti laiko ir kitų išteklių valdymo technikas. 4.1.4.2. Paaiškinti streso priežastis,	

<p>4.1.1.2. Suprasti, kokios situacijos kelia nerimą ar įtampą, pateikti pavyzdžių.</p> <p>4.1.1.3. Žinoti, kelis būdus kaip konstruktyviai spręsti kylančius tarpusavio nesutarimus.</p> <p>4.1.1.4. Suprasti, kaip sutarti ir veikti grupėje drauge.</p> <p>4.1.1.5. Paašškinti problemos sąvoką ir galimus sprendimo būdus.</p>	<p>4.1.2.2. Apibūdinti streso sąvoką, galimas jo priežastis, pasekmes ir valdymo būdus.</p> <p>4.1.2.3. Apibūdinti konflikto sąvoką ir kelis konstruktyvius konfliktų sprendimo būdus.</p> <p>4.1.2.4. Apibūdinti komandos sąvoką ir galimus vaidmenis komandoje.</p> <p>4.1.2.5. Nusakyti kelis kūrybiško problemų sprendimo būdus.</p>	<p>valdymo ir išvengimo būdus.</p> <p>4.1.3.3. Apibūdinti pagrindinius konstruktyvius konfliktų sprendimo būdus.</p> <p>4.1.3.4. Įvardinti komandos formavimo principus ir tinkamą elgesį grupėje.</p> <p>4.1.3.5. Apibūdinti įvairius kūrybiško problemų sprendimo būdus.</p>	<p>pasekmes ir įvairius veiksmingus streso valdymo ir išvengimo būdus.</p> <p>4.1.4.3. Apibūdinti įvairius konstruktyvius konfliktų sprendimo būdus, suprasti koks elgesys gilina konfliktą ir koks padeda susitarti.</p> <p>4.1.4.4. Pagrįsti komandos formavimo principus, galimus vaidmenis ir efektyvų elgesį komandoje.</p> <p>4.1.4.5. Paašškinti kūrybiško problemų sprendimo būdus.</p>
<p>Gebėjimai</p> <p>4.1.1.6. Sudaryti su karjeros planavimu susijusių kompetencijų sąrašą.</p> <p>4.1.1.7. Atpažinti situacijas, kurios kelia nerimą ar įtampą.</p> <p>4.1.1.8. Priimtinais būdais spręsti klasėje</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>4.1.2.6. Taikyti elementarias laiko ir kitų išteklių valdymo technikas savo gyvenime.</p> <p>4.1.2.7. Taikyti kelis sau tinkamus streso valdymo būdus įvairiose situacijose.</p> <p>4.1.2.8. Konstruktyviai spręsti konfliktus kasdienėse situacijose.</p> <p>4.1.2.9. Bendradarbiauti</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>4.1.3.6. Taikyti laiko ir kitų išteklių valdymo technikas rengiant karjeros planą.</p> <p>4.1.3.7. Taikyti tinkamus streso valdymo būdus mokymosi situacijose.</p> <p>4.1.3.8. Konstruktyviai spręsti konfliktus ir padėti juos spręsti bendraamžiams.</p> <p>4.1.3.9. Formuoti mokymosi komandas, bendradarbiauti mokymosi veiklose.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>4.1.4.7. Valdyti laiką ir kitus išteklius karjeros (mokymosi ir darbo) kelyje.</p> <p>4.1.4.8. Taikyti įvairius streso valdymo būdus sudėtingose karjeros (mokymosi ir darbo) situacijose.</p> <p>4.1.4.9. Konstruktyviai spręsti konfliktus karjeros (mokymosi ir darbo) situacijose.</p> <p>4.1.4.10. Formuoti darbo ir mokymosi komandas, bendradarbiauti mokymosi ir darbo karjeros veiklose.</p> <p>4.1.4.11. Kūrybiškai spręsti problemas</p>

kylančius nesutarimus. 4.1.1.9. Bendradarbiauti grupėje. 4.1.1.10. Savarankiškai spręsti kasdienes problemas.	klasėje ir neformaliosios veiklos grupėse. 4.1.2.10. Kūrybiškai spręsti savo mokymosi sunkumus.	4.1.3.10. Kūrybiškai spręsti su karjeros planavimu susijusias problemas.	karjeros (mokymosi ir darbo) kelyje. 4.1.4.12. Gebėti ne tik prisitaikyti prie besikeičiančių visuomenės poreikių, bet ir juos kurti ar įtakoti.
Nuostatos 4.1.1.11. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas.	Nuostatos 4.1.2.11. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas.	Nuostatos 4.1.3.11. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas.	Nuostatos 4.1.4.13. Plėtoti ir taikyti karjerai svarbiausias bendrąsias kompetencijas, realizuojant savo asmeninę viziją ir karjeros planą.

4.2. Sėkmingai pereiti į naują karjeros aplinką ir įsitvirtinti joje.

1–4 klasė	5–8 klasė	9–10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	Profesinio mokymo grupės	
4.2.1. Sėkmingai adaptuotis ir veikti mokykloje.	4.2.2. Sėkmingai adaptuotis ir veikti įvairiose mokymosi ir laisvalaikio veiklose.	4.2.3. Sėkmingai adaptuotis ir veikti mokymosi ir laisvalaikio veiklose, ypač susijusiose su asmeniniais karjeros tikslais.	4.2.4. Sėkmingai pereiti į naują karjeros (mokymosi, darbo ar kt.) aplinką ir įsitvirtinti joje.	
Žinios ir supratimas 4.2.1. Nusakyti, kuo viena aplinka skiriasi nuo kitos (mokykla nuo darželio ir pan.).	Žinios ir supratimas 4.2.2.1. Nusakyti sėkmingos adaptacijos naujoje aplinkoje veiksnus.	Žinios ir supratimas 4.2.3.1. Nusakyti sėkmingos adaptacijos naujoje aplinkoje veiksnus ir adaptacijos naujoje mokymosi aplinkoje etapus.	Žinios ir supratimas 4.2.4.1. Apibūdinti adaptacijos naujoje karjeros (mokymosi, darbo ar kt.) aplinkoje etapus. 4.2.4.2. Paaiškinti sėkmingą perėjimą iš	

<p>4.2.2. Apibūdinti įvairias buvimo naujoje mokymosi aplinkoje situacijas.</p>	<p>4.2.2.2. Nusakyti adaptacijos naujoje aplinkoje poveikį žmogaus veiklų rezultatams ir jo savijautai.</p>	<p>4.2.3.2. Pagrįsti sklandžios adaptacijos naujoje karjeros aplinkoje poveikį žmogaus karjeros sėkmei.</p>	<p>vienos mokymosi aplinkos į kitą mokymosi ar darbo aplinką lemiančius veiksnius, kliūtis ir galimus paramos šaltinius. 4.2.4.3. Nusakyti žmogaus konkurencingumą darbo rinkoje lemiančius veiksnius.</p>
<p>Gebėjimai</p> <p>4.2.3. Sėkmingai adaptuotis ir veikti klasėje.</p> <p>4.2.4. Aptarti savo prisitaikymo mokykloje arba kitoje naujoje mokymosi aplinkoje patirtį.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>4.2.2.3. Remiantis asmenine patirtimi ir konkrečių atvejų tyrimu, aptarti adaptacijos naujoje aplinkoje veiksnius.</p> <p>4.2.2.4. Analizuoti asmeninę adaptacijos mokymosi ir laisvalaikio aplinkose patirtį.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>4.2.3.3. Remiantis asmenine patirtimi, analizuoti adaptacijos naujoje mokymosi aplinkoje veiksnius, etapus ir aplinkybes.</p> <p>4.2.3.4. Savo karjeros plane numatyti galimus adaptacijos sunkumus ir jų sprendimo būdus.</p> <p>4.2.3.5. Diskutuoti apie adaptacijos mokymosi aplinkoje poveikį asmeniniams mokymosi rezultatams.</p>	<p>Gebėjimai</p> <p>4.2.4.4. Analizuoti įvairius perėjimo iš vienos mokymosi aplinkos į kitą mokymosi ar darbo aplinką atvejus, išskiriant palankius veiksnius ir kliūtis.</p> <p>4.2.4.5. Pasinaudoti išorinės paramos galimybėmis pereinant į kitą karjeros (mokymosi ar darbo) aplinką.</p> <p>4.2.4.6. Peržiūrėti savo karjeros planus, atsižvelgiant į adaptacijos naujoje karjeros aplinkoje etapus.</p>
<p>Nuostatos</p> <p>4.2.5. Siekti sėkmingai adaptuotis ir veikti mokykloje.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>4.2.2.5. Siekti sėkmingai adaptuotis ir veikti įvairiose mokymosi ir laisvalaikio veiklose.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>4.2.3.6. Siekti sėkmingai adaptuotis ir veikti mokymosi ir laisvalaikio veiklose, susijusiose su asmeniniais karjeros tikslais.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>4.2.4.7. Siekti sėkmingai pereiti į naujo tipo mokymosi ar darbo aplinką ir joje adaptuotis.</p> <p>4.2.4.8. Prisiimti asmeninę atsakomybę už sėkmingą adaptaciją naujoje aplinkoje.</p> <p>4.2.4.9. Siekti būti konkurencingu darbo rinkoje.</p>

4.3. Tikslingai ieškoti praktikos, darbo arba kurti savo verslą.

1–4 klasė	5–8 klasė	9– 10 klasė	11–12 klasė	Profesinio mokymo grupės
		Profesinio mokymo grupės	Profesinio mokymo grupės	
4.3.1. Pristatyti kasdienėse gyvenimo situacijose, atskleisti savo stipriąsias puses.	4.3.2. Pristatyti save, savo ar grupės darbo rezultatai bei procesą, susirasti ir išbandyti įvairias neformaliojo ugdymo ir profesinio veiklinimo veiklas	4.3.3. Pristatyti įvairiose situacijose ir parengti savo gyvenimo aprašymą, siejamą su karjeros tikslais, išbandyti įvairius sau patinkančius darbus, profesijas.	4.3.4. Taikyti įvairius darbo ieškos arba (ir) verslo pradėjimo būdus, išbandyti įvairius darbus ir profesijas modeliuojant tai savo karjeros plano kontekste, pasirengti savo kompetencijos aplanką.	
Žinios ir supratimas 4.3.1.1. Nusakyti gyvenimo situacijas, kuriose žmonėms tenka prisistatyti kitiems.	Žinios ir supratimas 4.3.2.1. Apibūdinti savęs, asmeninio bei grupės darbo pristatymo svarbą. 4.3.2.2. Paaiškinti pagrindinius prisistatymo principus ir svarbiausius aspektus.	Žinios ir supratimas 4.3.3.1. Paaiškinti prisistatymo skirtingose situacijose ypatumus. 4.3.3.2. Apibūdinti gyvenimo aprašymo, siejamo su karjeros tikslais, rengimo procesą. 4.3.3.3. Diskutuoti apie sėkmingo prisistatymo poveikį asmens karjeros galimybių plėtrai.	Žinios ir supratimas 4.3.4.1. Apibūdinti darbo ieškos būdus, suprasti kur ir kaip tikslinga ieškoti darbo ar praktikos galimybių. 4.3.4.2. Apibūdinti verslo pradėjimo būdus. 4.3.4.3. Paaiškinti, kaip pasirengti pokalbiui dėl darbo. 4.3.4.4. Paaiškinti kaip rengiamas kompetencijų aplankas, motyvacinis laiškas, gyvenimo aprašymas ir apibūdinti jų panaudojimo galimybes. Aptarti kitus karjeros įgyvendinimui reikalingus dokumentus ir jiems keliamus reikalavimus.	
Gebėjimai 4.3.1.2. Nurodyti savo asmenybės	Gebėjimai 4.3.2.3. Su suaugusiųjų pagalba susirasti ir išbandyti	Gebėjimai 4.3.3.4. Susirasti ir atlikti profesinio veiklinimo veiklas pagal savo polinkius	Gebėjimai 4.3.4.5. Racionaliai įvertinti ir pasirinkti konkrečioje karjeros situacijoje tinkamus	

<p>teigiamas savybes prisistatant kitiems.</p> <p>4.3.1.3. Pateikti asmenybės prisistatymo kasdienėse gyvenimo situacijose pavyzdžių.</p>	<p>įvairias neformaliojo ugdymo ir profesinio veiklinimo veiklas atitinkančias asmeninius polinkius.</p> <p>4.3.2.4. Pristatyti save, savo ar grupės darbo rezultatus bei procesą. Analizuoti savo ir kitų asmenų pristatymus.</p>	<p>ir planus.</p> <p>4.3.3.5. Analizuoti skirtingų tipų gyvenimo aprašymų privalumus ir trūkumus, jų atitikimą keliamiems reikalavimams.</p> <p>4.3.3.6. Parengti savo gyvenimo aprašymą, atitinkantį asmeninius karjeros tikslus.</p> <p>4.3.3.7. Simuliacinėmis sąlygomis tinkamai prisistatyti, pateikti savo gyvenimo aprašymą ir motyvacijos apibūdinimą.</p>	<p>darbo ieškos arba verslo pradėjimo būdus.</p> <p>4.3.4.6. Savarankiškai susirasti ir atlikti profesinio veiklinimo veiklas pagal savo polinkius ir planus.</p> <p>4.3.4.7. Parengti ir pristatyti šiuolaikinius reikalavimus atitinkančius asmeninius karjeros dokumentus (asmeninį kompetencijų aplanką, gyvenimo aprašymą, motyvacinį laišką ir pan.).</p> <p>4.3.4.8. Simuliacinėse pokalbio dėl darbo veiklose formuluoti racionalius atsakymus, pozityviai reaguoti dinamiškai kintančiomis sąlygomis, improvizuoti.</p>
<p>Nuostatos</p> <p>4.3.1.4. Pripažinti tinkamo prisistatymo kitiems žmonėms svarbą.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>4.3.2.5. Tinkamai prisistatyti įvairiose veiklose (mokymosi, laisvalaikio ir kt.).</p> <p>4.3.2.6. Pripažinti asmeninių pastangų ir veiksmų svarbą prisistatymo, darbo ir praktikos vietos ieškos veiksmingumui.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>4.3.3.8. Susirasti praktiką arba darbą, atitinkančius asmeninę viziją, poreikius, vertybes, ir gebėjimus.</p> <p>4.3.3.9. Tinkamai prisistatyti įvairiose veiklose.</p> <p>4.3.3.10. Pripažinti asmeninių pastangų ir veiksmų svarbą prisistatymo, darbo ir praktikos vietos ieškos veiksmingumui.</p>	<p>Nuostatos</p> <p>4.3.4.9. Susirasti darbą, praktiką arba sukurti verslą, atitinkančius asmeninę viziją, poreikius, vertybes, ir gebėjimus.</p> <p>4.3.4.10. Tinkamai prisistatyti įvairiose aplinkose ir situacijose.</p> <p>4.3.4.11. Pripažinti asmeninių pastangų ir veiksmų svarbą prisistatymo, darbo ir praktikos vietos ieškos veiksmingumui.</p>